

БЕЛЕЖИТИ ДАТИ, ПРАЗНИЦИ И СЪБИТИЯ ЗА 2023 ГОДИНА

ЯНУАРИ

01

/неделя/

- **Международен ден на мира.** Обявен от папа Павел VI. Чества се от 1968 г.
- **200 г. от рождението на Шандор Петьофи** – унгарски поет и революционер (1823-1849)
- **100 г. от рождението на Вълко Радев Вълков** – български кинорежисьор, кинооператор и сценарист на български филми, сред които „Крадецът на праскови“, „Осъдени души“, „Адаптация“ и др. (1923-2001)
- **160 г. от рождението на Любомир Милетич** – български учени интелектуалец, филолог, етнограф, историк, един от основателите на Софийският университет „Св.Климент Охридски“ (1863-1937)
- **125 г. от рождението на Ламар**, български поет и писател; участник в двете световни войни, основател на печатница „Ново изкуство" (1898 – 1974)

03

/вторник/

- **100 г. от смъртта на Ярослав Хашек**, чешки писател; в литературата остава с романа „Приключенията на добрия войник Швейк през световната война (1883 – 1923)

04

/сряда/

- **380 г. от рождението на Исак Нютон**, английски учен (1643–1727)

06

/петък/

- **Свето Богоявление – Йордановден.**
- **175 години от рождението на Христо Ботев**, български поет, революционер и публицист (1848-1876)

08

/неделя/

- **Бабинден. Народен празник.**

10

/вторник/

- **140 г. от рождението на Алексей Толстой**, руски писател (1883-1945)
- **125 г. от рождението на Сергей Айзенщайн**, руски кинорежисьор : "Броненосецът Потьомкин", "Иван Грозни"(1898 – 1948)

12

/четвъртък/

- **160 г. от рождението на Беньо Цонев** – български езиковед-славист, един от създателите на българската фиология, специалист по история на българския език, диалектолог и палеограф, първият съставител на опис на ръкописите в Народна библиотека „Иван Вазов“ (1863-1926).
- **400 г. от рождението на Шарл Перо**, френски писател и учен, известен днес с приказките си "Пепеляшка"; "Червената шапчица"; "Спящата красавица" и др. (1628 – 1703)

13

/петък/

- **Ден на българското кино**
- **160 г. от рождението на Алеко Константинов** – български писател, общественик и основоположник на туристическото движение в България, сатирик и пътеписец (1863-1897)
- **145 г. от рождението на Пейо Яворов (Пейо Тотев Крачолов)**, поет и драматург (1878-1914)

14

/събота/

- **125 г. от смъртта на Луис Карол**, английски писател, автор на приказки и стихотворения за деца : "Алиса в страната на чудесата" (1832 – 1898)

16

/понеделник/

- **85 г. от смъртта на Стоян Русев (дядо Благо)**, един от пионерите на българската детска литература. Автор на много приказки, стихове, басни, гатанки и скоропоговорки (1865 – 1938)

17

/вторник/

- **45 г. от смъртта на Атанас Далчев**, български поет, преводач и критик. Негови са стихосбирката "Прозорец" и "Фрагменти"(1904 – 1978)
- **160 г. от рождението на Константин Станиславски**, руски актьор и режисьор (1863 - 1938)

19

/четвъртък/

- **100 г. от рождението на Ивайло Петров** – български писател, автор на повече от 20 книги, които са преиздавани многократно в България и чужбина : „Мъртво вълнение”, „Преди да се родя и след това”, „Объркани записки”, „Баронови”, „Циганска рапсодия” и др. Романът му „Хайка за вълци” (1928), се превръща в класика (1923-2005)
- **85 г. от смъртта на Бранислав Нушич**, сръбски писател и комедиограф : "Госпожа министершата" (1931) (1864 – 1938)

22

/неделя/

- **235 г. от рождението на Джордж Гордън Байрон**, английски поет (1788-1824)

23

/понеделник/

- **240 г. от рождението на Стендал**, френски писател (1783 – 1842)
- **65 г. от смъртта на Илия Бешков**, български художник (1901 – 1958)

24

/вторник/

- **135 г. от рождението на Вики Баум**, американска романистка (1888 – 1960)

25

/сряда/

- **Ден на българското радио.** На тази дата през 1935 г. цар Борис III издава указ за одържавяване на Радио София
- **85 г. от рождението на Владимир Висоцки**, руски поет, певец и актьор (1938–1980)

26

/четвъртък/

- **55 г. от смъртта на Никола Фурнаджиев**, български поет и критик. Автор на стихосбирките "Пролетен вятър" (1925) и "Дъга" (1928) (1903 – 1968)

28

/събота/

- **415 г. от рождението на Джовани Алфонсо Борели**, италиански физиолог и физик (1608-1679)

31

/вторник/

- **100 г. от рождението на Норман Мейлър**, американски писател, публицист, филмов режисьор, двукратен носител на „Пулицър“ (1923 – 2007)

ФЕВРУАРИ

01

- **Трифон Зарезан - Ден на лозаря**
- **100 години от рождението на Генко Генков** – български художник (1923 - 2006)

03

/петък/

- **140 г. от рождението на Стоян Дринов**, детски писател (1883 –1922)
- **555 г. от смъртта на Йохан Гутенберг**, немски изобретател, родоначалник на книгопечатането (ок.1400 – 1468)
- **115 г. от рождението на Владимир Георгиев**, български езиковед, един от първите, които допринасят за разчитане на критско-микенското писмо (1908 – 1986)

08

/сряда/

- **195 г. от рождението на Жул Верн**, френски писател (1828-1905)

10

/петък/

- **125 г. от рождението на Бертолд Брехт**, немски поет и драматург (1898 – 1956)

11

/събота/

- **75 г. от смъртта на Сергей Айзенщайн**, руски кинорежисьор : "Броненосецът Потьомкин", "Иван Грозни" (1898 – 1948)

13

/понеделник/

- **120 г. от рождението на Жорж Сименон**, френски писател (1903 – 1989)
- **150 г. от рождението на Фьодор Шаляпин**, руски оперен певец.(1873 – 1938)
- **140 г. от смъртта на Рихард Вагнер**, немски композитор и диригент: "Летящият холандец" (1841), "Тристан и Изолда" (1867). (1813 – 1883)

14

/вторник/

- **Ден на археологията**

16

/четвъртък/

- **105 г. от рождението на Веселин Андреев**, български поет и публицист (1918 -1991)

17

/петък/

- **350 г. от смъртта на Молиер**, френски комедиограф и драматург : "Тартюф" , "Дон Жуан", "Скъперникът" (1622 – 1673)
- **145 г. от смъртта на Нешо Бончев**, един от първите български критици (1839 – 1878)

18

/събота/

- **150 г. от обесването на Васил Левски (1837-1873)**
- **140 г. от рождението на Никос Казандзакис**, гръцки писател, поет и драматург. Световна известност получава с романа „Зорба Гъркът” (1883-1957)
- **45 г. от смъртта на проф. Михаил Арnaudов**, български фолклорист, етнограф и литературен критик, автор на повече от 50 монографии (1878 – 1978)

19

/неделя/

- **550 г. от рождението на Николай Коперник**, полски астроном, основоположник на хелиоцентричната теория (1473 – 1543).

22

/сряда/

- **235 г. от рождението на Артур Шопенхауер**, немски философ (1788-1860)

23

/четвъртък/

- **200 г. от рождението на Найден Геров Добрович**, български писател, езиковед и общественик (1823-1900)

24

/петък/

- **145 г. от рождението на Александър Божинов**, български карикатурист, илюстратор и живописец. Основател е на съвременната българска карикатура (1878 - 1968)
- **80 г. от рождението на Христо Проданов**, първият български алпинист покорил връх Монт Еверест (1943 – 1984)

27

/понеделник/

- **110 г. от рождението на Ъруин Шоу**, американски писател и публицист (1913 – 1984)

28

/вторник/

- **490 г. от рождението на Мишел дьо Монтен**, френски философ и писател : „Опити“ (1533 – 1592)
- **155 г. от рождението на Борис Иванов Дякович** , директор на Народна библиотека „Иван Вазов“ от 1901 до 1932 г. (1868 – 1937)

МАРТ

01

/сряда/

- **Ден на самодееца. Ден на любителското творчество.**
- **100 г. от рождението на Неделчо Чернев** – български филмов и театрален режисьор, на някои от най-гледаните български сериали : „На всеки километър“, „Капитан Петко войвода“, „Денят не си личи по заранта“ и др. (1923-2000)

03

/петък/

- **Национален празник на Република България. Официален празник. Ден на Освобождението на България от османско иго. Подписан е Сан-Стефанския мирен договор. Край на Руско-турската война (1877 – 1878)**

04

/събота/

- **345 г. от рождението на Антонио Вивалди**, италиански композитор (1678 – 1741)

05

/неделя/

- **70 г. от смъртта на Сергей Прокофиев**, руски композитор, работещ в множество музикални жанрове – опери, балет, песни, музика към филми и др. (1891 – 1953)

07

/вторник/

- **130 г. от рождението на Райко Алексиев** – български художник, карикатурист и фейлетонист (1893-1944)

08

/сряда/

- **Международен ден на жената.** Утвърден на Втората международна конференция на жените социалистки в Копенхаген (Дания) през 1910 г.

11

/събота/

- **115 г. от смъртта на Едмондо де Амичис,** италиански писател (1846-1908)

17

/петък/

- **130 г. от рождението на Иван Петров Данчов** – български архитект, проектирал голям брой обществени, промишлени и жилищни сгради през първата половина на XX век. Той ръководи колектива, проектирал и реконструкцията на центъра на София в началото на 50-те години (1893-1972)

18

/събота/

- **165 г. от рождението на Рудолф Дизел,** изобретател на първия двигател (1858-1913)

19

/неделя/

- **210 г. от рождението на Дейвид Ливингстън,** английски пътешественик, мисионер и изследовател на Африка (1813 – 1873)

20

/понеделник /

- **195 г. от рождението на Хенрих Ибсен,** норвежки писател и драматург (1828-1906)
- **85 г. от смъртта на Александър Павлов Малинов** , български политически и държавен деец, лидер на Демократическата партия след 1902 г. и бивш министър-председател на България (21.04.1867 – 1938)

21

/вторник/

- **Световен ден на поезията.** Отбелязва се от 1999 г. по решение на Изпълнителния комитет на ЮНЕСКО

22

/сряда/

- **100 г. от рождението на Марсел Марсо** – френския мим, сценично име **на** Марсел Манжел, един от най-известните изпълнители на пантомима в света (1923-2007)
- **Международен ден на водата**

25

/събота/

- **Ден на жената и майката. Чества се на Благовещение от 1994 г. по решение на Българския женски съюз**
- **105 г. от смъртта на Клод Дебюси**, френски композитор, един от основоположниците на импресионизма (1862 – 1918)

26

/неделя/

- **110 г. от превземането на Одринската крепост (13 март стар стил) 1913 г. Този ден се чества и като Ден на Тракия**
- **100 г. от смъртта на Сара Бернар**, френска актриса. През дългогодишния си творчески път създава над 170 бляскави роли. (1844 – 1923)

27

/понеделник/

- **Международен ден на театъра. Отбелязва се от 1962 г. по решение на Международния театрален институт към ЮНЕСКО**
- **145 г. от смъртта на Добри Войников**, български възрожденски учител, писател драматург, журналист и общественик. Основоположник на българския театър и негов първи режисьор. Един от учредителите на днешната БАН. Едно от най-известните му произведения е комедията „Криворазбраната цивилизация" (1871). (1833 – 1878)
- **55 г. от смъртта на Юрий Гагарин (1934 – 1968)**, първият космонавт в историята на човечеството(1934 – 1968) . На 12.04.1961 г. извършва първия полет около Земята с космическия кораб-спътник "Восток".

28

/вторник/

- **160 г. от рождението на Максим Горки**, руски писател (1868 – 1936)
- **80 г. от смъртта на Сергей Рахманинов**, руски композитор, пианист и диригент(1873 – 1943)

30

/четвъртък/

- **170 г. от рождението на Винсент Ван Гог**, холандски живописец, (1853 – 1890)
- **90 г. от рождението на Борис Карадимчев**, български композитор и преподавател(1933 - 2014)

АПРИЛ

01

/събота/

- **Международен ден на хумора и шегата**
- **Международен ден на птиците**
- **150 г. от рождението на Сергей Василиевич Рахманинов**, руски композитор и пианист (1873 – 1943)

02

/неделя/

- **Международен ден на детската книга.** Обявяването му е свързано с родения на тази дата световноизвестен датски писател Ханс Кристиан Андерсен (1805 г.)

04

/вторник/

- **205 г. от рождението на Майн Рид**, английски писател (1818-1883)

05

/сряда/

- **115 г. от рождението на Херберт фон Караян**, австрийски диригент (1908 – 1989)

06

/четвъртък/

- **540 г. от рождението на Рафаело**, италиански художник и архитект от епохата на Ренесанса. Рисува множество мадони : "Сикстинската мадона" е най-прочутата (1515 – 1519), а от стенописите е "Атинската школа"(1483 – 1520)

08

/събота/

- **175 г. от смъртта на Гаетано Доницети**, италиански композитор : "Любовен елексир", "Дон Паскуале"(1797 – 1848)
- **50 г. от смъртта на Пабло Пикасо**, испански художник (1881 – 1973)

09

/неделя/

- **470 г. от смъртта на Франсоа Рабле**, френски писател и учен-хуманист : "Гаргантюа и Пантагрюел" (1483 – 1553)

12

/сряда/

- **Международен ден на авиацията и космонавтиката**
- **200 г. от рождението на Александър Островски**, руски писател, драматург (1823 – 1886)

13

/четвъртък/

- **280 г. от рождението на Томас Джеферсън**, американски политик (1743 – 1826)

15

/събота/

- **130 г. от смъртта на Александър Михайлович Дондуков-Корсаков**, княз, руски военен деец, генерал от кавалерията, участник в Руско-турската освободителна война 1877 – 1878; възглавява Временното руско управление в България до 10 юни 1879 г. – под негово ръководство се полагат основите на възобновената българска държава (1820 – 1893)
- **120 г. от рождението на Георги Михов Димитров – Гемето**, български политически деец, емигрант от 1945 г. до смъртта си – основава "Земеделски комитет" ("Зелена вълна"), организация на емигранти от Източна Европа за борба против комунистическите режими (1903 – 1972)

16

/неделя/

- **Възкресение Христово!**
- **Ден на Конституцията. Празник на българските юристи. Отбелязва се по инициатива на Съюза на юристите в България. На този ден, през 1879 г., първото Велико народно събрание приема Търновската конституция**
- **195 г. от смъртта на Франсиско Гоя**, испански художник (1746 – 1828)

18

/вторник/

- **Международен ден за опазване на паметниците на културата**

20

/четвъртък/

- **130 г. от рождението на Хуан Миро**, испански живописец, скулптор и график (1893 – 1983)

22

/събота/

- **12 Международен ден на земята. Обявен през 1970 г. в САЩ и Канада. Като международен ден се чества от 1990 г.**
- **100 г. от рождението на Радой Ралин**, български поет лирик и сатирик (1923 – 2004)

23

/неделя/

- **Световен ден на книгата и авторското право.** Отбелязва се по решение

на ЮНЕСКО от ноември 1995 г. Чества се от 1996 г. 23 април 1616 г. е датата на смъртта на Уилям Шекспир (1564 – 1616), Мегел де Сервантес (1547 – 1616) и Инка Гарсиласо де ла Вега (1539 – 1616).

- **85 г. от рождението на Слава Рачева, българска актриса** – кукловод. Създава образа Педя човек, лакът брада. (1938)
- **165 г. от рождението на Макс Планк**, немски физик, създател на квантовата механика; носител на Нобелова награда през 1918 г. (1858 – 1947)

27

/четвъртък/

- **100 г. от рождението на Петър Исаев Ступел**, български композитор. (1923 – 1997)

28

/петък/

- **80 г. от смъртта на Тодор Влайков**, български писател, общественик и политик (1865 – 1943)
- **155 г. от рождението на Максим Горки** – руски и съветски писател (1868-1936)

29

/събота

- **130 г. от рождението на Елисавета Багряна**, българска поетеса (1893 – 1991)
- **145 г. от рождението на проф. Андрей Николов**, български скулптор : "Фани" (1906), "Майка" (1924), "Копнеж" (1926) (1878 – 1959)

30

/петък/

- **140 г. от рождението на Ярослав Хашек**, чешки писател (1883-1923)

МАЙ

01

/понеделник/

- **Ден на труда и на международната солидарност на трудещите се (от 1890)**
- **100 г. от рождението на Джоузеф Хелър**, американски писател сатирик (1923 – 1999)

02

/вторник/

- **80 г. от смъртта на проф. Петър Мутафчиев**, български историк,

специалист по средновековна история: „История на българите“ , „Книга на българите“ и др. (1883 – 1943)

03

/сряда/

- **Международен ден на свободата на печата (от 1994)**

04

/четвъртък/

- **120 г. от смъртта на Гоце Делчев, български революционер (1872-1903)**

06

/събота/

- **Свети великомъченик Георги Победоносец (Гергьовден). Православен църковен празник и български народен и официален празник**
- **265 г. от рождението на Максимилиан Робеспьер, френски революционер, един от лидерите на Френската революция (1758 – 1794)**

07

/неделя/

- **Ден на радиото и телевизията**
- **190 г. от рождението на Йоханес Брамс, немски композитор (1833 – 1897)**

08

/понеделник/

- **205 г. от рождението на генерал Едуард Тотлебен , руски генерал и инженер, деен участник в Руско-турската война 1877 – 1878 г.; Главнокомандващ на цялата руска войска, останала в България след войната (1818 – 1884)**

09

/вторник/

- **Празник на Европейските общности.**
- **Ден на Европа.**
- **Ден на победата над фашистка Германия**
- **140 г. от рождението на Хосе Ортега-и-Гасет, испански философ, социолог и есеист (1883- 1955)**

11

/четвъртък/

- **Св. равноапостоли Кирил и Методий. Български църковен празник.**
- **Професионален празник на българските библиотекари (от 2006)**

12

/петък/

- **90 г. от рождението на Андрей Вознесенски**, руски поет (1933 – 2010)

14

/неделя/

- **155 г. от рождението на Владимир Минчов Вазов**, български военен деец, ген.-лейтенант; брат на Георги и Иван Вазови (1868 – 1945)

16

/вторник/

- **320 г. от смъртта на Шарл Перо**, френски писател и учен, известен днес с приказките си : "Пепеляшка"; "Червената шапчица"; "Спящата красавица" и др. (12.01.1628 – 16.05.1703)
- **85 г. от смъртта на проф. Иван Мърквичка**, български художник от чешки произход, един от създателите на новото българско изобразително изкуство след Освобождението(1856 – 1938)

17

/сряда/

- **Световен ден на телекомуникациите (от 1969)**
- **150 г. от рождението на Анри Барбюс**, френски писател (1873-1935)

18

/четвъртък/

- **Международен ден на музеите (от 1978).**

19

/петък/

- **125 г. от смъртта на Уилям Гладстон**, британски политически и държавен деец, четири пъти министър-председател на Обединеното кралство. Издава брошура след Априлското въстание, осъждаща зверствата на Османската империя (1809 – 1898)

22

/понеделник /

- **210 г. от рождението на Рихард Вагнер**, немски композитор (1813 - 1882)
- **215 г. от рождението на Жерар дьо Нервал**, френски поет и преводач, една от водещите фигури на романтизма (1808 – 1855).

23

/вторник/

- **120 г. от рождението на Олга Кирчева**, българска актриса (1903-1978)

24

/сряда/

- **Ден на славянската писменост, на българската просвета и култура. Официален празник.**
- **280 г. от рождението на Жак Пол Марат**, деец на Френската буржоазна революция, един от лидерите ѝ, учен и публицист (1743 – 1793)
- **480 г. от смъртта на Николай Коперник**, полски астроном, създател на хелиоцентричната система, (1473 – 1543)

27

/събота/

- **120 г. от рождението на Никола Фурнаджиев**, български поет (1903 – 1968)

28

/неделя/

- **115 г. от рождението на Ян Ланкастър Флеминг**, английски писател (1908 – 1964)

30

/вторник/

- **245 г. от смъртта на Волтер** – френски философ и писател, един от най-големите мислители на XVIII в.: "Едип" (1718), "Брут" (1730), "Кандид" (1759) и др. (1694 – 1778)
- **110 г. от подписването на Лондонския мирен договор**, между държавите от Балканския съюз (България, Сърбия, Гърция и Черна гора) и Османската империя, с който се слага край на Балканската война (1913)

ЮНИ

01

/четвъртък/

- **Международен ден за защита на децата**

02

/петък/

- **Ден на Ботев и на загиналите за свободата и независимостта на България. Официално се отбелязва от 1901 г., когато на тържествата на връх Вола присъстват живи Ботеви четници.**

04

/неделя/

- **225 г. от рождението на Александър Михайлович Горчаков**, руски държавен деец и дипломат (1798 – 1883)
- **175 г. от смъртта на Неофит Бозвели**, български възрожденец,

основоположник на черковно-националната борба на българския народ, книжовник и учител. (ок.1785 – 1848)

05

/понеделник/

- **125 г. от рождението на Федерико Гарсия Лорка** – испански поет и драматург (1898-1936)

06

/вторник/

- **120 г. от рождението на Арам Хачатурян** – арменски композитор (1903 - 1978)
- **155 г. от рождението на Робърт Фалкън Скот** – английски морски офицер и изследовател на Антарктида (1868-1912)

07

/сряда/

- **175 г. от рождението на Пол Гоген**, френски живописец, скулптор и график (1848 – 1903)

09

/петък/

- **145 г. от смъртта на Дженюариъс Алойзиус Макгахан (1844 – 1878)**,американски журналист, изнесъл многобройни факти за жестокостите на османските власти над надигналото се българско население при потушаване на Априлското въстание 1876 (1844 – 1878).

12

/понеделник/

- **155 г. от рождението на Янко Станков Забунов**, един от пионерите на организираното земеделско движение в България и от основателите на българския земеделски народен съюз (1868 – 1909)

13

/вторник/

- **120 г. от рождението на Филип Кутев**, български фолклорист и композитор, създател на най-големия български фолклорен ансамбъл (1903 – 1982)
- **95 г. от рождението на Джон Форбс Наш младши** – американски математик, който работи в областта на диференциалната геометрия и теория на игрите (1928-2015)

14

/сряда/

- **170 г. от смъртта на Захари Зограф**, български художник и иконописец (1810 – 1853)
- **100 г. от от смъртта на Александър Стоименов Стамболийски**, български политически и държавен деец (1879 – 1923)

15

/четвъртък/

- **160 г. от излизането на в-к „Гайда“**, редактиран от Петко Р. Славейков през 1863 г
- **180 г. от рождението на Едвард Григ**, норвежки композитор (1843 – 1907)

16

/петък/

- **300 г. от рождението на Адам Смит** – шотландски социален философ, основоположник на политическата икономия (1723-1790)
- **110 г. от началото на Втората балканска / Междусюзническа война/ - 1913**

18

/неделя/

- **100 г. от смъртта на Христо Смирненски**, български поет (1898 – 1923)
- **95 г. от смъртта на Руал Амундсен**, норвежки полярен изследовател, покорява Южния полюс на 11.12.1911 г. (1872 – 1928)

19

/понеделник/

- **400 г. от рождението на Блез Паскал**, френски математик, физик и философ (1623 – 1662)

22

/четвъртък/

- **125 г. от рождението на Ерих Мария Ремарк** – германски писател, известен с антивоенните си романи (1898-1970)
- **95 г. от смъртта на Иван Димитров Шишманов** – български литературовед, общественик, академик (1862-1928)

24

/събота/

- **185 г. от рождението на Ян Матейко**, полски живописец реалист. Рисува предимно героични исторически картини с колосални размери (1838 – 1893)

29

/четвъртък/

- **75 години от рождението на Емил Чакъров** – български музикант, цигулар и диригент (1948-1991)

30

/петък/

- **115 г. от Тунгуския феномен** – мощна експлозия от небесно тяло със

силата на ядрен взрив в близост до селището Ванавара, Централен Сибир на Русия (1908)

ЮЛИ

01

/събота/

- **Международен ден на архитектурата. Чества се по решение на Международния съюз на архитектите от 1 юли 1985 г.**

02

/неделя/

- **245 г. от смъртта на Жан Жак Русо**, френски философ и писател (1712-1778)

03

/понеделник/

- **90 г. от рождението на Александър Николаев Фол**, български историк – траколог, филолог (1933 – 2006)
- **140 г. от рождението на Франц Кафка**, австрийски писател (1883 – 1924)
- **115 г. от смъртта на граф Николай Павлович Игнатиев**, руски дипломат и държавник, играл важна роля в политиката на Азия и Балканите при управлението на руския император Александър II. Допринася за сключването на Сан-Стефанския мирен договор (1832 – 1908)

04

/вторник/

- **140 г. от рождението на проф. Петър Мутафчиев**, български историк, специалист по средновековна история : „История на българите" , „Книга на българите" и др. (1883 – 1943)
- **150 години от рождението на Борис Вазов** – български журналист, политик, юрист, дипломат, офицер и общественик. Брат на Иван Вазов (1873-1957)

06

/четвъртък/

- **155 г. от преминаването на четата на хаджи Димитър и Стефан Караджа през Дунава, 1868, при с. Вардим, Свищовско**
- **70 г. от рождението на Ренета Иванова Инджова (1953)**, икономист, първата жена министър-председател на България, възглавявайки служебното правителство през 1994 – 1995
- **120 г. от рождението на Илия Петров**, български художник (1903-1975)

07

/петък/

- **130 г. от рождението на Мирослав Кърлежа** , хърватски писател, критик,

публицист и есеист : „Хърватският бог Марс“, „Глембаеви“ и др. (1893 -1981)

10

/понеделник/

- **105 г. от рождението на Джеймс Олдридж** , английски писател и журналист, известен с романите „Подписали с честта си“ , „Дипломатът“(1918 –2015)

12

/сряда/

- **195 г. от рождението на Николай Чернишевски** , руски писател, учен и философ, защитаващ реализма в литературата. Най-известното му произведение е романа „Какво да се прави“ (1828 – 1889)

13

/четвъртък/

- **230 г. от смъртта на Жан Пол Марат** , деец на Френската буржоазна революция, един от лидерите на якобинците, учен и публицист (1743 – 1793)
- **115 г. от първото участие на жени в Олимпийски игри през (1908)**

14

/петък/

- **105 г. от рождението на Ернст Ингмар Бергман** – шведски театрален и филмов режисьор, сценарист и продуцент, определян като един от най-изтъкнатите автори в киното на всички времена (1918-2007)

16

/неделя/

- **195 г. от рождението на генерал Йосиф Гурко**, герой от Руско-турската освободителната война (1828-1901)

18

/вторник/

- **140 г. от възстановяването на Търновската конституция (1883)**

19

/сряда/

- **130 г. от рождението на Владимир Маяковски**, руски поет (1893 – 1930)

23 /неделя/
<ul style="list-style-type: none"> • 135 г. от рождението на Реймънд Чандлър, американски писател (1888 – 1959)
24 /понеделник/
<ul style="list-style-type: none"> • 220 г. от рождението на Александър Дюма (баща) – френски писател (1803-1870)
27 /четвъртък/
<ul style="list-style-type: none"> • 195 г. от рождението на Христо Г. Данов, български възрожденски учител, книжовник и родоначалник на книгоиздаването в България. (1828 – .1911) • 90 г. от рождението на Дончо Цончев, български писател прозаик (1933 – 2010)
30 /неделя/
<ul style="list-style-type: none"> • 125 г. от смъртта на Ото фон Бисмарк, германски държавен деец, наречен „Железният канцлер”(1815 – 1898) • 205 г. от рождението на Емили Бронте, английска писателка : "Брулени хълмове" (1818 – 1848)

АВГУСТ

02 /сряда/
<ul style="list-style-type: none"> • 120 г. от избухването на Илинденско-Преображенското въстание (1903)
03 /четвъртък/
<ul style="list-style-type: none"> • 125 г. от рождението на Калина Малина, българска детска писателка, автор на над 50 книги. (1898 – 1979)
10 /четвъртък/
<ul style="list-style-type: none"> • 110 г. от подписването на Букурещкия договор (10.08/28.07 стар

стил), който слага край на Втората балканска (Междусъюзническа) война 1913 г.

12

/събота/

- **170 г. от рождението на Стоян Ст. Заимов**, революционер и обществен деец, книжовник, директор на Народната библиотека „Св.св.Кирил и Методий“ (1853-1932)

13

/неделя/

- **110 г. от смъртта на Илия Блъсков**, български писател (1839-1913)
- **160 г. от смъртта на Йожен Дьолакроа**, френски художник (1798-1863)
- **100 г. от рождението на Лилия Иванова Иванова / Леа Иванова/** - българска шлагерна и джаз певица, легенда в българската забавна музика (1923-1986)

14

/понеделник/

- **65 г. от смъртта на Фредерик Жолио Кюри**, френски физик, работил над структурата на атома (1900 – 1958).

15

/вторник/

- **85 г. от рождението на Янка Анастасова Рупкина** – българска народна певица, изпълнителка на песенен фолклор от Странджанския край (1938)

19

/събота /

- **140 г. от рождението на Габриел Боньор „Коко“ Шанел** – френска модна дизайнерка, модернистка. Основала модната къща „Шанел“ (1883-1971)

23

/сряда/

- **155 г. от рождението на Пол Отле**, белгийски общественик и библиограф, През 1905 г., заедно с Анри Лафонтен, създава Универсалната десетична класификация, използвана и днес в библиотеките по света, най-вече в Европа. (1868 – 1944)

24

/четвъртък/

- **200 г. от рождението на Кръстьо Стоянов Пишурка**, български учител, театрален деец, преводач, поет и народен будител (1823-1875)

25

/петък /

- **65 г. от смъртта на Змей Горянин (Светозар Димитров)**, български писател (1905-1958)
- **115 г. от смъртта на Антоан Анри Бекерел**, френски физик, лауреат на Нобелова награда по физика през 1903 г. (1852-1908)

26

/събота /

- **280 г. от рождението на Антоан Лавоазие**, френски химик, открил кислорода през 1775 г. (1743 – 1794)

27

/неделя /

- **195 г. от рождението на Христо Груев Данов**, основоположник на българското книгоиздаване (1828 – 1911)
- **165 г. от рождението на Джузепе Пеано** – италиански математик, предложил математическо определение на естествените числа през 1889 г. (1858-1832)

28

/понеделник /

- **80 г. от смъртта на цар Борис III** (30.01.1894 – 28.08.1943) и 105 г. от качването му на престола (03.10.1918)

30

/сряда/

- **275 г. от рождението на Жак Луи Давид**, френски живописец (1748 – 1825)

31

/четвъртък /

- **115 г. от рождението на Уилям Сароян**, американски писател (1908 – 1981)
- **110 г. от рождението на Георги Павлов – Павлето**, български живописец и художествен критик, работил предимно в областта на пейзажа. (1913 – 1995)

СЕПТЕМВРИ

01

/петък/

- **125 г. от рождението на Димитър Талев**, български писател (1898-1966)
- **165 г. от рождението на Трайко Китанчев**, български общественик, книжовник и учител. Първият председател на Върховния македоно-одрински комитет (ВМОК)-(1858 – 1895)

04

/понеделник/

- **205 г. от рождението на Димитър Стефанов Мутев**, културно – просветен и обществен деец, основател и първи редактор на сп. „Български книжици”

05

/вторник/

- **455 г. от рождението на Томазо Кампанела**, италиански мислител утопист : "Градът на слънцето", (1568 – 1639)

06

/сряда/

- **Ден на Съединението. Чества се Съединението на Княжество България и Източна Румелия през 1885 г. Ден на гр. Пловдив. Официален празник**
- **335 г. от избухването на Чипровското въстание през 1688 г., организирано в северозападните български земи с център Чипровци**

08

/петък/

- **155 г. от рождението на Мара Белчева**, българска поетеса (1868 – 1937)

09

/събота/

- **195 г. от рождението на Йоаким Груев**, български възрожденски книжовен и обществен деец (1828-1912)
- **195 г. от рождението на Лев Толстой**, руски писател (1828-1910)

11

/понеделник/

- **190 г. от рождението на Леандър Франсоа Рене Леге** (1833 – 1887), френски дипломат, полага усилия за спечелване на европейското обществено

мнение в полза на българската кауза по време и след Априлското въстание 1876 и Руско-турската освободителна война 1877 – 1878; в края на 1878 г. за кратко е вицеконсул на Франция в Бургас

12

/вторник/

- **115 г. от рождението на Лъчезар Станчев**, български поет (1908 - 1992)

14

/четвъртък/

- **185 г. от рождението на Христо Иванов – Големия (Книговезеца, Христо Ловчалията, Войводата)**, деец на българското националноосвободително движение, участник в Първата и във Втората българска легия в Белград, в подготовката на Априлското въстание 1876 (1838 – 1898)

17

/неделя/

- **125 г. от рождението на Христо Смирненски**, български поет и сатирик, журналист (1898 – 1923)

21

/четвъртък/

- **180 г. от рождението на Георги Бенковски**, български революционер и ръководител на Априлското въстание през 1876 г. (1843 – 1876)

22

/петък/

- **115 г. от провъгласяването на Независимостта на България, с което страната ни отхвърля васалната си зависимост от Османската империя, наложена от Берлинския договор (1908)**

23

/събота/

- **100 г. от началото на Септемврийското въстание** – въстанието цели „установяването на работническо-селско правителство” в България (**1923**)
- **70 г. от рождението на Димитър Атанасов** – български белетрист, драматург и журналист (1953-2014)

26

/вторник/

- **. Европейски ден на езиците.** Обявен с решение на Съвета на Европа.
- **125 г. от рождението на Джордж Гершуин,** американски композитор и пианист (1898 – 1937)

28

/четвъртък/

- **220 г. от рождението на Проспер Мериме ,** френски писател (1803 – 1870)
- **115 г. от рождението на академик Марин Големинов,** български композитор и диригент (1908 – 2000)

29

/петък/

- **505 г. от рождението на Тинторето (29.09.1518 – 31.05.1594),** италиански художник, представител на Венецианската школа през Ренесанса (1518 – 594).

30

/събота/

- **55 г. от смъртта на Александър Божинов ,** български карикатурист, илюстратор и живописец; основател е на съвременната българска карикатура (1878 – 1968)

ОКТОМВРИ

01

/неделя/

- **Празник на българските певци и музиканти.** Обявен е през 1980 г. по повод 700-годишнината от рождението на св. Йоан Кукузел.
- **Международен ден на музиката.** Отбелязва се от 1974 г. по решение на Международния съвет за музика при ЮНЕСКО.
- **Международен ден на възрастните хора.** Отбелязва се от 1991 г. по решение на Общото събрание на ООН

04

/сряда/

- **120 г. от рождението на Джон-Винсът Атанасов,** учен, създател на първия електронен цифров компютър (1903 – 1995)
- **Световен ден за защита на животните.** Чества се на католическия празник на св. Франциск, покровител на животните.

05

/четвъртък/

- **145 г. от рождението на Михаил Петров Арnaudов**, фолклорист, етнограф, литературен историк (1878-1948)
- **310 г. от рождението на Дени Дидро**, френски философ, писател (1713-1784)

07

/събота/

- **140 г. от рождението на Рачо Стоянов**, български писател, драматург и преводач (1883-1951)

08

/неделя/

- **65 г. от смъртта на Ран Босилек (Генчо Негенцов)**, писател и преводач (1886-1958)

10

/вторник/

- **Ден на архивиста**. На този ден през 1951 г. е издаден Указ за създаването на Държавен архивен фонд на България
- **120 г. от рождението на Христо Радевски**, поет и сатирик (1903-1996)
- **210 г. от рождението на Джузепе Верди**, италиански композитор (1813-1901)

12

/четвъртък/

- **95 г. от рождението на Рангел Вълчанов**, български кинорежисьор и сценарист (1928- 2013)

17

/вторник/

- **100 г. от рождението на Апостол Карамитев**, български драматичен актьор (1923 – 1973)

18

/сряда/

- **130 г. от смъртта на Шарл Гуно**, френски композитор (1818-1893)

20

/петък/

- **185 г. от рождението на Марин Стоянов Дринов**, български

възрожденски историк и държавник, един от основателите на Българското книжовно дружество и негов пръв председател (1838-1906)

- **120 г. от рождението на Димитър Иванов Златарски** – български учител, енциклопедист, самоук археолог. По негова инициатива е създаден исторически музей в Дългопол въз основа на училищна сбирка през 1948 г. (1903-1989)

21

/събота/

- **190 г. от рождението на Алфред Нобел**, швейцарски инженер, химик, индустриалец и учредител на Нобеловата награда (1833-1896)

22

/неделя/

- **120 г. от рождението на Златю Бояджиев**, български художник (1903-1962)

23

/понеделник/

- **130 г. от смъртта на Александър I Батенберг**, княз на България (1857-1893)

25

/сряда/

- **185 г. от рождението на Жорж Бизе**, френски композитор (1838-1875)

26

/четвъртък/

- **Св. Великомъченик Димитрий Солунски. Димитровден. Ден на строителя**

27

/петък/

- **Международен ден на световното филмово наследство**
- **165 г. от рождението на Теодор Рузвелт**, президент на САЩ (1858-1919)

29

/неделя/

- **70 г. от смъртта на Александър Жендов**, български художник (1901 – 1953)

31

/вторник/

- **Ден на Черно море.** Обявен през 1996 г. в Истанбул на срещата на министрите на околната среда на България, Грузия, Румъния, Русия, Турция и Украйна
- **190 г. от рождението на Александър Порфириевич Бородин** – руски композитор от Могъщата петорка, музикант-инструменталист, през 1869 г. започва работа над операта „Княз Игор”, която не успява да давърши приживе, завършена от Николай Римски-Корсаков и Александър Глазунов (1833-1887))

НОЕМВРИ

01

/сряда/

- **Ден на народните будители. Официален празник. За първи път се отбелязва през 1909 г. в Пловдив**
- **150 г. от рождението на Божан Ангелов**, литературен критик и историк, директор на Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий" от 1923 до 1928 г. (1873 – 1958)

03

/петък/

- **Ден на българския художник. Отбелязва се от 3 ноември 1993 г. в деня на църковния празник на св. Пимен Зографски, обявен за покровител на българските художници. Празнува се от българските художници иконописци и реставратори.**

06

/понеделник/

- **130 г. от смъртта на Пьотр Илич Чайковски**, руски композитор (1840-1893)

07

/вторник/

- **110 г. от рождението на Албер Камю**, френски писател (1913-1960)

09

/четвъртък/

- **205 г. от рождението на Иван Сергеевич Тургенев**, руски писател (1818-1883)

10

/петък/

- **Международен ден на младежта. Отбелязва се от 1949 г. по решение на Световната федерация на демократичната младеж**
- **190 г. от рождението на Добри Войников**, български възрожденски учител, писател, драматург, журналист и общественик; основоположник на българския театър и негов първи режисьор (10.11. ст. стил/22.11.1833 – 27.03.1878)
- **540 г. от рождението на Мартин Лутер**, немски теолог, основоположник на протестантската реформация в Германия. (1483 – 1546),

13

/понеделник/

- **155 г. от смъртта на Джоакино Росини**, италиански композитор, автор на повече от 30 опери. (1792 – 1868)

14

/вторник/

- **130 г. от рождението на Александър Алексеевич Лебедев** – руски и съветски физик, специалист в областта на приложната и електронната оптика, атмосферната оптика и хидро-оптика, лазерни технологии, теория на стъкловидното състояние, изучаване на свойствата и структурата на стъклата, космическите лъчения (1893-1969)

16

/четвъртък/

- **145 г. от рождението на Михайло Иванович Парашчук** – украински и български скулптор. Парашчук е оставил своя отпечатък върху много сгради в София. Сред тях са : Фасадата на Народната библиотека „Св.св. Кирил и Методий”, Съдебната палата, Сградата на БНБ и др. **(1878-1963)**

20

/понеделник/

- **165 г. от рождението на Селма Лагерльоф**, шведска писателка и лауреат

на Нобелова награда за литература през 1909 г. (1858-1940)

22

/сряда/

- **140 г. от рождението на Сирак Скитник**, псевдоним на Панайот Тодоров Христов, поет-символист, художник и театрален критик (1883-1943). През 1924-1925 г. е библиотекар в Министерство на Просвещението
- **110 г. от рождението на Асен Босев**, български детски поет(1913 – 1997)

28

/вторник/

- **115 г. от рождението на Клод-Леви Строс**, френски антрополог и етнолог (1908 - 2009).

29

/сряда/

- **165 г. от смъртта на Константин Фотинов**, български възрожденски книжовник, просветител и преводач. Редактор и издател на първото българско списание „Любословие” (ок.1790 – 1858)

ДЕКЕМВРИ

01

/петък/

- **135 г. от рождението на Иван Георгиев Данчов**, български лексикограф, един от авторите на първата Българска енциклопедия, създадена през 1936 г. (1888-1960)
- **135 г. от смъртта на екзарх Антим I (Атанас Чалъков)**, български духовник, пръв български екзарх (1816 – 1888)

02

/събота/

- **100 г. от рождението на Мария Калас**, оперна певица (1923 – 1977)

03

/неделя/

- **200 г. от рождението на Станислав Доспевски**, български художник (1823 -1878)

04

/понеделник/

- **145 г. от рождението на Никола Данчов**, български лексикограф, един от авторите на първата Българска енциклопедия, създадена през 1936 г. (1878-1956)

06

/сряда/

- **Никулден. Празник на град Бургас**

08

/петък/

- **Празник на българските студенти**
- **135 г. от рождението на генерал Владимир Заимов**, български военен деец, отличил се по време на Първата световна война. (1888 – .1942)

09

/събота/

- **415 г. от рождението на Джон Милтън**, английски поет (1608-1674)

10

/неделя/

- **Международен ден за защита на правата на човека**

11

/понеделник/

- **105 г. от рождението на Александър Солженицин**, руски писател и историк (1918 – 2008)
- **220 г. от рождението на Хектор Берлиоз**, френски композитор (1803 – 1869)
- **45 г. от смъртта на Олга Кирчева**, българска драматична актриса (1903 – 1978)

12

/вторник/

- **95 г. от рождението на Чингиз Айтматов**, киргизки писател (1928 – 2008)

13

/сряда/

- **145 г. от рождението на Адриана Будевска**, българска актриса, един от основоположниците на българския професионален театър (1878 – 1955),

14

/четвъртък/

- **520 г. от рождението на Мишел дьо Нострадамус** – френски лекар, фармацевт, астролог, най-известният му труд е озаглавен „Предсказания“, чието първо издание се появява през 1555 г. (1503-1566)

16

/събота/

- **75 г. от смъртта на Никола Маринов**, български живописец, портретист (1879 – 1948)

19

/вторник/

- **175 г. от смъртта на Емили Бронте**, английска писателка: "Брулени хълмове" (1818 – 1848)

20

/сряда/

- **Международен ден за човешка солидарност.** Чества се от 2006 г. по решение на Общото събрание на ООН от 22 декември 2005 г.
- **155 г. от рождението на Димитър Т. Страшимиров**, писател, драматург, публицист, историк, написал първите публикации за живота и делото на Васил Левски (1868-1939)

22

/петък/

- **165 г. от рождението на Джакомо Пучини**, италиански оперен композитор (1858-1924)

24

/неделя/

- **Бъдни вечер.** Официален и църковен празник. Нарича се още Малката Коледа. Тази вечер е начало на празненството, възславящо Христовото рождение
- **225 г. от рождението на Адам Мицкевич**, полски поет (1798 – 1855)
- **160 г. от смъртта на Уилям Текери**, английски писател (1811-1863)

25

/понеделник/

- **Рождество Христово.** Официален и църковен празник. Християнският свят чества рождението на Сина Божий Иисус Христос

28

/четвъртък/

- **Международен ден на киното.** На този ден през 1895 г. в парижкото "Гран кафе" се състои първата публична демонстрация на "движещи се фотографии", с помощта на кинематографа, изобретен от братята Антоан и Луи Люмиер
- **160 г. от рождението на Владимир Андреевич Стеклов** – руски

математик, академик, организатор и първи директор на Института по физика и математика на Руската академия на науките, кръстен на В.А. Стеклов след смъртта му (1863-1926)

30

/събота/

- **130 г. от смъртта на Стефан Веркович**, босненски археолог, фолклорист и етнограф: "Народни песни на македонските българи" и др. (1821 – 1893)

През 2023 г. се навършват:

- **615 г. от въстанието на Константин и Фружин (1408)**
- **245 г. от рождението на Никола Карастоянов** – български печатар, книгоиздател и книгопродавец, основоположник на книгопечатането в България. Има сериозен принос за развитието на печатарството и гравюра на дърво и мед във времето на Българското Възраждане (1778-1874)
- **230 г. от рождението на Неофит Рилски (Никола Поппетров Бенин)**- български монах, игумен на Рилския манастир, художник, учител, езиковед, един от главните просветители и водачи на църковното движение през първата половина на XIX век (1793-1881)
- **185 г. от рождението на Христо Иванов Големия** – български революционер, един от най-близките сподвижници на Левски, участник в Априлското въстание и Руско-турската освободителна война (1838-1898)
- **215 г. от рождението на Христо Тъпчилещов** – български възрожденец, търговец, активист на движението за църковна независимост. Благодарение на Тъпчилещов образованието си получава Лазар Йовчев, известен като екзарх Йосиф, положил усилия за изграждането на църковното и училищното дело в Македония и Одринско (1808-1875)
- **215 г. от рождението на Христодул Костович Сичан-Николов** – български просветен деец, протестант, от средата на XIX век. След смъртта на Константин Фотинов през 1858 г. Сичан-Николов заминава за Цариград и заема неговото място в екипа, работещ върху превода на Библията на новобългарски език. Това начинание продължава с години, като първото издание е публикувано през 1871 г. (1808-1889)

Изготвил:
И. Иванов